

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านที่อาศัยในพื้นที่เขตเลือกตั้งที่ 1 เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (เทศบาลตำบลขามเรียง. 2554 : 9-10) ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 16 คน อาสาสมัครป้องกันภัยพลเรือน จำนวน 42 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 7 คน สารวัตรกำนัน/ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 13 คน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 61 คน กลุ่มสตรีแม่บ้าน จำนวน 107 คน และกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 96 คน รวมประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 342 คน (เทศบาลตำบลขามเรียง. 2554 : 8)

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 185 คน

2.1 การหาขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727)

$$n = \frac{N}{1+ne^2}$$

- เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = ประชากร (342 คน)
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้น เท่ากับ .05

แทนค่าจากสูตร

$$n = \frac{342}{1+342(0.05)^2}$$

$$= 184.37$$

เพื่อให้เป็นจำนวนเต็ม ผู้วิจัยจึงปรับจาก 184.37 เป็น 185 คน และเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างกระจายตามสัดส่วนของกลุ่มประชากร ผู้วิจัยจึงใช้วิธีเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังตัวอย่าง
 เช่น

$$= \frac{16 \times 100}{185} = 8.65$$

$$= 9$$

ทำงานครบทุกกลุ่มประชากร รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้นำหมู่บ้านในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1

ประเภทผู้นำ	หมู่ที่ 1	หมู่ที่ 2	หมู่ที่ 8	หมู่ที่ 9	หมู่ที่ 10	หมู่ที่ 16	หมู่ที่ 20	รวม	กลุ่ม ตัวอย่าง
ผู้ทรงคุณวุฒิ	1	3	2	5	1	3	1	16	9
อปพร.	4	7	8	5	5	8	5	42	22
กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	1	1	1	1	1	1	1	7	4
สารวัตรกำนัน/ ผู้ช่วย ผู้ใหญ่บ้าน	1	2	2	2	2	2	2	13	7
อสม.	5	6	10	12	8	10	10	61	33
กลุ่มสตรี แม่บ้าน	15	15	20	12	15	15	15	107	58
กรรมการ หมู่บ้าน	10	16	9	11	15	22	13	96	52
รวม	50	52	60	57	57	77	67	342	185

2.2 การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยการแบ่งชั้นจากประเภทของกลุ่มผู้นำ ต่อจากนั้นจึงใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากรายชื่อของผู้นำแต่ละประเภท จนครบตามจำนวนของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการสร้างเครื่องมือนี้ผู้วิจัยได้อาศัยข้อมูล แนวคิด และหลักการในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยชุดของข้อความที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน คือ

1. การเลือกตั้ง
2. การเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง
3. การแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ
4. การรวมกลุ่มผลประโยชน์
5. การแสดงออกด้วยการกระทำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะทั่วไปที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นคำถามปลายเปิด

วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) ที่มีการให้คะแนนแบบเดียวกันทุกข้อ โดยกำหนดในแต่ละข้อมีคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 ตามลักษณะการตอบระดับการมีส่วนร่วม (มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสารวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัย และบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ทฤษฎีเกี่ยวกับการการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยครอบคลุมทั้งตัวแปรและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้

3. นำแบบสอบถามที่เสร็จแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อตรวจสอบแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาแบบสอบถามมี 3 ท่าน ได้แก่

- 3.1 จำเอกบัวทอง หาญสุโพธิ์ ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

3.2 นายประทีป แสงแก้ว ตำแหน่ง ครู คศ. 3 โรงเรียนเขวาไร่ศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26 วุฒិการศึกษ การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3.3 นางสาววรรณิ์ แสนคำภา ตำแหน่ง ครู คศ. 3 โรงเรียนบ้านหนองกุง วันดีประชาสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 3 วุฒิการศึกษ การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลและประเมินผล

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ แล้วทดลองใช้ (Try-out) กับผู้นำหมู่บ้านที่มีสิทธิในการเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยเลือกหน่วยตัวอย่างจากประชากรที่ได้รับแบ่งตามเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 40 คน มาตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยทำตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เป็นรายข้อ เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่าง กลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ (ทดสอบเปรียบเทียบ โดยใช้สถิติ t -test เป็นรายข้อ โดยนำข้อที่มีค่า r ตั้งแต่ 0.734 ขึ้นไป มาเป็นข้อคำถาม ส่วนข้อที่มีค่า r ต่ำกว่านี้ ผู้วิจัยจะตัดทิ้ง

5.2 ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายด้าน เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเป็นรายด้าน และภาพรวมทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Lee J. Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.9350

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือ (แบบสอบถาม) ที่ได้สร้างขึ้น
2. วางแผนในการจัดเก็บข้อมูลภาคสนามร่วมกันในรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลา และการประสานงานภาคสนาม
3. จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง

4. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุด เมื่อ ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครบถ้วนแล้ว ซึ่งถ้าหากแบบสอบถามชุดใดยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผู้วิจัยดำเนินการนำกลับไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างเดิมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ต่อไป

5. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำแนกตามเพศ อาชีพ หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ของผู้นำหมู่บ้านที่มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แยกเป็นขั้นตอน และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปบรรยายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ผู้นำผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ใช้สถิติความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การแปลความหมายเพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 103)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ระดับการมีส่วนร่วม	
4.51 – 5.00	ระดับมากที่สุด	ให้เป็น 5 คะแนน
3.51 – 4.50	ระดับมาก	ให้เป็น 4 คะแนน
2.51 – 3.50	ระดับปานกลาง	ให้เป็น 3 คะแนน
1.51 – 2.50	ระดับน้อย	ให้เป็น 2 คะแนน
1.00 – 1.50	ระดับน้อยที่สุด	ให้เป็น 1 คะแนน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การทดสอบเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านระหว่างเพศใช้การทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญสถิติ .05 ส่วนการเปรียบเทียบการเมืองของผู้นำหมู่บ้าน ระหว่าง เพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจะทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significant Different (LSD.)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ประมวลข้อเสนอนี้จากผู้นำที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม กรณีศึกษาเขตเลือกตั้งที่ 1 นำมาวิเคราะห์เนื้อหาและเรียงลำดับความถี่ในแต่ละประเด็น

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปใช้สถิติ

1.1 ความถี่ (Frequency)

1.2 ร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. การทดสอบเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้าน ระหว่างเพศ ใช้การทดสอบด้วย t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้นำหมู่บ้านระหว่างเพศ อาชีพ และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของผู้นำหมู่บ้าน สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่และการพรรณนาความตามเนื้อหา